

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w załączniku nr 2 do rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 16 grudnia 2020 r. (Dz.U. poz. 2314)

Próbna Matura z OPERONEM

Język polski Poziom podstawowy 2021/2022

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu.

Zadanie 1.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].

1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi

0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź

Według Andrzeja Markowskiego jest to zjawisko negatywne dlatego, że określenia szablonowe ujmują daną treść powierzchownie i/lub banalizują wypowiedź.

Zadanie 2.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].

2 pkt – podanie podobieństwa i różnicy

1 pkt – podanie podobieństwa lub różnicy

0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Przykładowe odpowiedzi

Podobieństwo:

- Powszechność użycia – wszyscy ich używają.
- „Nadmierna frekwencja” – są często używane.
- Popularność – podobają się wszystkim.
- Twórcami tych określeń są ludzie o pewnym społecznym autorytecie.

Różnica:

- Wyrazy modne występują najczęściej w nieoficjalnej odmianie polszczyzny, a określenia szablony – w języku oficjalnym.
- Wyrazy modne szybko wychodzą z użycia, a szablon językowy utrzymuje się w użyciu stosunkowo długo.

Zadanie 3.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].

2 pkt – podanie czterech poprawnych odpowiedzi

1 pkt – podanie trzech poprawnych odpowiedzi

0 pkt – podanie dwóch lub mniej poprawnych odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Poprawna odpowiedź

P, P, F, P

Zadanie 4.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].

1 pkt – podanie trzech poprawnych odpowiedzi

0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Przykładowe odpowiedzi

	Określenie	Wyjaśnienie znaczenia
A.	inicjatywa oddolna	forma samoorganizacji społeczeństwa utworzona, aby zrealizować jakieś ważne dla danej grupy zadanie
B.	wojna na górze	konflikt w sferach rządowych
C.	osiąganie konsensusu	wypracowywanie wspólnego stanowiska w istotnej sprawie w wyniku dyskusji

Zadanie 5.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...]; I.1.5) wyróżnia argumenty [...].

1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi

0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Przykładowe odpowiedzi

- Ponieważ były łatwe do przyswojenia.
- Były ważnym narzędziem propagandy politycznej.

Zadanie 6.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu, a w nim znaczenia [...] związków frazeologicznych [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...].

1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi

0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Przykładowe odpowiedzi

- Ilustrują wywód teoretyczny.
- Pomagają zrozumieć opis naukowy.
- Potwierdzają tezy artykułu.

Zadanie 7.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.2) rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych [...], popularnonaukowych [...], naukowych; [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].

1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi

0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Poprawna odpowiedź

B

Zadanie 8.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych [...], popularnonaukowych [...], naukowych; [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].

1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi

0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź

Przedmiotem sporu jest kwestia realizmu *Pana Tadeusza*.

Zadanie 9.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...]; I.1.5) wyróżnia argumenty [...].

1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi

0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź

- prawda opisów natury/krajobrazu Litwy, bogactwo opisów przyrody
- prawda opisu życia codziennego szlachty, bogactwo codziennego życia szlachty

Zadanie 10.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu, a w nim znaczenia [...] związków frazeologicznych [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].

1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi

0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź

Jest to „dziwny” realizm, ponieważ poemat jest dziełem, które łamie zasady realizmu literackiego – przedstawia świat wyidealizowany, niezwykły.

Zadanie 11.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...]; I.1.5) wyróżnia argumenty [...].

1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi

0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź

Metafizyczny wymiar poematu ujawnia się w jego oddziaływaniu na przeżycia wewnętrzne/ duchowe odbiorców.

Zadanie 12.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...]; II.1.2) określa problematykę utworu.

2 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi oraz podanie przykładów

1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi, ale niepodanie przykładów

0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Przykładowe odpowiedzi

a)

Metafizyka w III części *Dziadów* jest prezentowana wprost (postacie, wątki, motywy), a w *Panu Tadeuszu* sfera metafizyczna jest ukryta.

b)

III część *Dziadów*

- występowanie aniołów i diabłów
- występowanie duchów
- rytuały i obrzędy religijne (dziady)
- teksty o charakterze proroczym (*Wielka Improwizacja*, *Widzenie ks. Piotra*)

Pan Tadeusz

np.:

- idealistyczna wizja ojczyzny
- natura pierwotna, nieskażona
- archetypiczność bohaterów

Zadanie 13.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu, a w nim znaczenia [...] związków frazeologicznych [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...]; I.1.5) wyróżnia argumenty [...]; II.1.2) określa problematykę utworu; II.2.1) wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego i ich funkcje [...].

2 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi w obu podpunktach

1 pkt – udzielenie poprawnej odpowiedzi w jednym podpunkcie

0 pkt – udzielenie błędnej odpowiedzi lub brak odpowiedzi

Przykładowe odpowiedzi

a)

– złamanie zasad prawdopodobieństwa przez nierespektowanie realizmu pór roku

– personifikacja przyrody

– idylliczność opisywanej krainy/arkadyjskość

– uniezwyklenie miejsca i natury

b)

– Tak, taka formuła zakończenia pojawia się bardzo często w tekstach baśniowych i tłumaczy idealizację opisywanego świata.

– Nie, ponieważ jest to żartobliwe zakończenie przypominające, że poemat narodził się z tęsknoty poety za ojczyzną (osobiście doświadczał takiego życia).

Zadanie 14.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji. III. Tworzenie wypowiedzi.	I.1.5) wyróżnia argumenty, kluczowe pojęcia i twierdzenia w tekście argumentacyjnym, dokonuje jego logicznego streszczenia; III.1.6) wykonuje różne działania na tekście cudzym ([...] streszcza [...]).

3 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; adekwatny poziom uogólnienia; streszczenie logicznie spójne; właściwa liczba słów

2 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia LUB logicznej spójności streszczenia

1 pkt – ze streszczenia wynika, jaki jest temat tekstu i co na ten temat powiedziano w tekście; ALE zaburzenia dotyczące poziomu uogólnienia ORAZ logicznej spójności streszczenia

0 pkt – inna odpowiedź lub brak odpowiedzi

Przykładowa odpowiedź

Grażyna Tomaszewska w swoim tekście przedstawia problem realizmu *Pana Tadeusza*. Badacze i krytycy literaccy spierają się o to, czy należy poemat uznać za dzieło realistyczne, czy – z powodu idealizacji – za niespełniające tego kryterium. Zdania są podzielone. Autorka podkreśla tajemniczą „dziwność” realizmu epopei i skłania się ku opinii, że *Pan Tadeusz* jest jednocześnie realistyczny i metafizyczny.

Zadanie 15.

Temat 1. W jaki sposób można manifestować postawy patriotyczne? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu III części *Dziadów* Adama Mickiewicza, całego utworu i innego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	II.1.2) określa problematykę utworu; II.2.1) [...] dostrzega w czytanych utworach cechy charakterystyczne określonej epoki ([...] romantyzm [...]); II.2.2) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera [...]; II.3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; II.3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich; II.3.4) odczytuje treści alegoryczne i symboliczne utworu.
III. Tworzenie wypowiedzi.	III.1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] (rozprawka, interpretacja utworu literackiego) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; III.1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera formę gatunkową i odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...] dobiera właściwe słownictwo); III.1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Podane tu odpowiedzi są wyłącznie przykładową, a nie jedyną poprawną realizacją zadań. W zadaniu jest oceniana umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej zgodnej z regułami jej organizacji, zachowującej zasady spójności znaczeniowej i logicznej, mającej czytelną kompozycję, będącej spójną i funkcjonalną pod kątem stylistycznym. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **50 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **250 słów**.

Przykładowy plan rozprawki

1. Wstęp

Temat rozprawki wymaga dopełnienia, a nie rozstrzygnięcia, co pozwala piszącemu na zaprezentowanie różnych bohaterów oraz ich postaw patriotycznych pochodzących z różnych tekstów literackich i tekstów kultury.

2. Argumenty

Z zamieszczonego w arkuszu fragmentu *Dziadów* piszący powinien wskazać postawy studentów ze Żmudzi – „męczenników sprawy narodowej”:

- manifestowanie patriotyzmu przez Janczewskiego (szczerbiaty, wychudzony, ale spogląda dumnie, spokojnie, jak cesarz; zdaje się pocieszać współwięźniów, żegna zgromadzony na ulicy tłum gorzkim, lecz łagodnym uśmiechem, umniejsza swoje cierpienie; zdejmuje z głowy kapelusz i krzyczy z kibitki trzykrotnie „Jeszcze Polska nie zginęła”; jego ogolona głowa – niezawstydzona, dumna i kapelusz jak chorągiew pogrzebu jest dla rodaków drogowskazem i kompasem);
- Wasilewski – znosił tortury na śledztwie, został zakatowany, umiera na oczach tłumu (ofiara Chrystusowa – ciało jak zdjęte z krzyża);
- niewidoczny więzień z kibitki, który wyciąga rękę do tłumu, potrząsa tą ręką, jakby żegnał się z tłumem i ojczyzną oraz dodawał otuchy przerażonym obserwatorom zdarzenia;
- przykłady manifestowania postaw patriotycznych z całości III części *Dziadów*;
- postawy więźniów – bohaterów sceny 1., np. poświęcenie za innych Tomasza Zana, pokorne znoszenie cierpienia – ksiądz Lwowicz;
- pragnienie zemsty i prometejska postawa Konrada (*Wielka Improwizacja*);
- mesjanizm wyłożony w scenie 5. – *Widzenie ks. Piotra*, sprawa Rollisona.

3. Przykłady innych tekstów literackich i tekstów kultury, np.:

- *Kordian* J. Słowackiego – Kordian: spiskowiec, zamachowiec;
- *Pan Tadeusz* A. Mickiewicza – ksiądz Robak: żołnierz napoleoński, więzień państw zaborczych, emisariusz i agitator polityczny, stronnik Napoleona, organizator powstania narodowowyzwoleńczego;
- *Lalka* B. Prusa – Wokulski: powstaniec styczniowy, zesłaniec na Syberii; Rzecki: żołnierz armii węgierskiej w czasie Wiosny Ludów, autor pamiętnika, w którym ujawnia swoje marzenia o wolnej ojczyźnie, wyznawca bonapartyzmu;
- filmy polskie i światowe o tematyce patriotycznej.

4. Podsumowanie rozważań, ostateczne sformułowanie własnego stanowiska

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Sformułowanie stanowiska	Oceniając pracę pod względem sformułowania stanowiska, bierze się pod uwagę adekwatność, czyli odpowiedniość stanowiska i problemu. – 6 pkt – stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu – 3 pkt – stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu – 0 pkt – stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0–6

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Uzasadnienie stanowiska	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia stanowiska, bierze się pod uwagę, czy jest ono trafne, czy jest szerokie i czy jest pogłębione. – 18 pkt – uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione – 12 pkt – uzasadnienie trafne i szerokie – 8 pkt – uzasadnienie trafne, ale wąskie – 4 pkt – uzasadnienie częściowe – 0 pkt – brak uzasadnienia stanowiska	0–18
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych. – 4 pkt – brak błędów rzeczowych – 2 pkt – nie więcej niż 1 błąd rzeczowy – 0 pkt – błędy rzeczowe Błąd kardynalny to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–4
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 6 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 3 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–6
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
<p>Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii sformułowanie stanowiska, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii sformułowanie stanowiska, a 0 punktów za uzasadnienie stanowiska, – otrzymuje punkty jedynie w kategoriach: sformułowanie stanowiska, uzasadnienie stanowiska i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów. <p>Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.</p>		

Temat 2. Czy praca gwarantuje człowiekowi szczęście? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się do fragmentu *Nad Niemnem* Elizy Orzeszkowej oraz innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	II.1.2) określa problematykę utworu; II.2.1) [...] dostrzega w czytanych utworach cechy charakterystyczne określonej epoki ([...] pozytywizm [...]); II.2.2) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera [...]; II.3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; II.3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	III.1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] (rozprawka, interpretacja utworu literackiego) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; III.1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera formę gatunkową i odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...] dobiera właściwe słownictwo); III.1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

1. Wstęp

Rozprawka wymaga rozstrzygnięcia i zajęcia stanowiska wobec twierdzenia wypowiadanego przez bohatera sceny Jana Bohatyrowicza: „Najgorsza to jest rzecz, kiedy człowiek nic nie robi, a tylko o swoich biedach myśli!...”.

2. Argumenty

- Bohater – chłop Jan Bohatyrowicz – twierdzi, że brak pracy powoduje smutek, odrywa człowieka od tego, co jest istotą życia, praca natomiast nadaje człowiekowi godność, czyni człowieka dumnym i go uszczęśliwia.
- Justyna – szlachcianka – zachwyca się przyrodą i plonami natury, z podziwem patrzy na ciężką pracę Jana. Nudzą ją beużyteczne rozrywki, rezygnuje z balu. Jest nieszczęśliwa. Imponuje jej ciężka praca Jana.
- Orzeszkowa przedstawia kontrast między bohaterami Janem i Justyną, propaguje idee pozytywistyczne. Justyna pozbawiona pracy wzbudza współczucie, bo czuje się nieprzydatna, zbędna w rodzinie i społeczeństwie.

3. Przykłady innych tekstów literackich i tekstów kultury, np.:

- *Lalka* B. Prusa – np. poglądy Wokulskiego i jego opinie na temat pracy wyrażone w rozmowach z Izabelą, w refleksjach na temat wysiłku społecznego Paryżan, medytacjach na Powiślu; poglądy Rzeckiego; postawa arystokratów jako klasy próżniaczej (np. opinia Izabeli, że ci, którzy ciężko pracują, odprawiają zapewne pokutę za swoje grzechy lub jej opinia, że ludzie, którzy mogą pracować dla niej i jej służyć, jak krawcowe, modystki, są szczęśliwi, bo zawsze się do niej uśmiechają);
- inne teksty literackie: *Chłopi* W.S. Reymonta; *Ludzie bezdomni* i *Przedwiośnie* S. Żeromskiego; *Szewcy* Witkacego; teksty o problemie pracy przymusowej i pracy, która służyła zniewoleniu ludzi (literatura łagrowa i łagrowa).

4. Podsumowanie rozważań, ostateczne sformułowanie własnego stanowiska

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Sformułowanie stanowiska	Oceniając pracę pod względem sformułowania stanowiska, bierze się pod uwagę adekwatność, czyli odpowiedniość stanowiska i problemu. <ul style="list-style-type: none">– 6 pkt – stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu– 3 pkt – stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu– 0 pkt – stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0–6
Uzasadnienie stanowiska	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia stanowiska, bierze się pod uwagę, czy jest ono trafne, czy jest szerokie i czy jest pogłębione. <ul style="list-style-type: none">– 18 pkt – uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione– 12 pkt – uzasadnienie trafne i szerokie– 8 pkt – uzasadnienie trafne, ale wąskie– 4 pkt – uzasadnienie częściowe– 0 pkt – brak uzasadnienia stanowiska	0–18
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych. <ul style="list-style-type: none">– 4 pkt – brak błędów rzeczowych– 2 pkt – nie więcej niż 1 błąd rzeczowy– 0 pkt – błędy rzeczowe Błąd kardynalny to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–4
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: <ul style="list-style-type: none">– funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity,– uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane.– 6 pkt – kompozycja funkcjonalna– 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji– 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. <ul style="list-style-type: none">– 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności– 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności– 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. <ul style="list-style-type: none">– 4 pkt – styl stosowny– 2 pkt – styl częściowo stosowny– 0 pkt – styl nie stosowny	0–4

Kryteria oceny rozprawki	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 6 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 3 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–6
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
<p>Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii sformułowanie stanowiska, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii sformułowanie stanowiska, a 0 punktów za uzasadnienie stanowiska, – otrzymuje punkty jedynie w kategoriach: sformułowanie stanowiska, uzasadnienie stanowiska i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów. <p>Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.</p>		

Temat 3. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Wymagania egzaminacyjne 2021	
Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	I.1.1) odczytuje sens całego tekstu [...] oraz wydzielonych przez siebie fragmentów [...]; I.1.2) [...] odczytuje zawarte w odbieranych tekstach informacje zarówno jawne, jak i ukryte [...].
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	II.1.2) określa problematykę utworu; II.2.1) wskazuje zastosowane w utworze środki wyrazu artystycznego i ich funkcje [...]; II.2.4) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania świata przedstawionego i bohatera [...]; II.3.2) wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty [...]; II.3.1) wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu [...]; II.3.3) porównuje funkcjonowanie tych samych motywów w różnych utworach literackich.
III. Tworzenie wypowiedzi.	III.1.1) tworzy dłuższy tekst pisany [...] ([...] interpretacja utworu literackiego) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; III.1.2) przygotowuje wypowiedź (wybiera formę gatunkową i odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, [...] dobiera właściwe słownictwo); III.1.3) tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje ich selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie).

Przykładowy plan interpretacji utworu poetyckiego

Podane tu odpowiedzi są wyłącznie przykładową, a nie jedyną poprawną realizacją zadań. W zadaniu jest oceniana umiejętność odbioru, analizy i interpretacji utworu literackiego oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **50 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **250 słów**.

1. Koncepcja interpretacyjna

– Poetka podejmuje refleksję nad życiem przepełnionym raczej bólem niż radością i jego przemijaniem. Wypowiedź organizuje porównanie zawarte w pierwszym wersie – „oglądam życie jak stare fotografie” – co wskazuje na sytuację liryczną namysłu nad przemijającym czasem oraz porównanie zamykające refleksję: „życie jak komar kąsający...” sugerujące odczucia bólu i smutku egzystencji.

2. Konteksty interpretacyjne

- motyw fotografii w utworach lirycznych i/lub prozatorskich; fotografia jako świadectwo przeszłości i symbol upływającego czasu oraz czasu zatrzymanego
- motyw przemijania
- motywy elegijne – żal i rozgoryczenie wynikające z odczuwania straty
- motyw obcości – nieznane, zapomniane krajobrazy i miejsca
- motyw nocy – bezsenności
- nurt liryki refleksyjnej – filozoficznej i egzystencjalnej

3. Podsumowanie rozważań

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego

Kryteria oceny wypowiedzi interpretacyjnej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Koncepcja interpretacyjna	Oceniając pracę pod względem koncepcji interpretacyjnej, bierze się pod uwagę adekwatność, czyli odpowiedniość stanowiska i problemu. – 6 pkt – stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu – 3 pkt – stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu – 0 pkt – stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0–6
Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia tezy interpretacyjnej, bierze się pod uwagę, czy jest ono trafne, czy jest szerokie i czy jest pogłębione. – 18 pkt – uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione – 12 pkt – uzasadnienie trafne i szerokie – 8 pkt – uzasadnienie trafne, ale wąskie – 4 pkt – uzasadnienie częściowe – 0 pkt – brak uzasadnienia stanowiska	0–18
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych. – 4 pkt – brak błędów rzeczowych – 2 pkt – nie więcej niż 1 błąd rzeczowy – 0 pkt – błędy rzeczowe Błąd kardynalny to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–4

Kryteria oceny wypowiedzi interpretacyjnej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6
Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 6 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 3 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–6
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
<p>Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii koncepcja interpretacyjna, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii koncepcja interpretacyjna, a 0 punktów za uzasadnienie tezy interpretacyjnej, – otrzymuje punkty jedynie w kategoriach: koncepcja interpretacyjna, uzasadnienie tezy interpretacyjnej i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów. <p>Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.</p>		

Giełda maturalna - serwis do nauki on-line

TWÓJ KOD DOSTĘPU

GRJLA21HE1

- 1 Zaloguj się na gieldamaturalna.pl
- 2 Wpisz swój kod
- 3 Odblokuj czasowy dostęp do bazy dodatkowych zadań i arkuszy z języka polskiego – p. podst. i p. rozsz. (masz dostęp do 31.01.2022 r.)

MATURA
VADEMECUM

MATURA
TESTY I ARKUSZE
Z ODPOWIEDZIAMI

2022

Język polski
zakres podstawowy i rozszerzony

34,12
29,00

ZDAJ MATURĘ
się na sprawdzoną pomoc

Nie wiesz, od czego zacząć przygotowania do matury?
Skorzystaj ze sprawdzonej pomocy!

PAKIETY -15% SPRAWDŹ